

позик для самого лізингодавця. Особливо чітко така ситуація відслідковується у відносинах між АТ Національна лізингова компанія "Украгролізинг", ВАТ "Украгроماشінвест" та вітчизняними заводами-виготовлювачами сільськогосподарської техніки. А Прем'єр-міністр України А.Кінах відзначив, що функціонування лізингу на основі бюджетних коштів призвело до ситуації – "глухий кут" [8]. Підприємство-постачальник зацікавлене в розвитку лізингу, бо має гарантований збут продукції та своєчасну і гарантовану оплату.

Таким чином, лізинг є цілісною, своєрідною трьохсторонньою угодою, що укладається між лізингодавцем (покупцем), сільськогосподарським суб'єктом (лізингодержувачем) та продавцем сільськогосподарської техніки, та містить у собі ознаки договорів купівлі-продажу, позики, інвестиції, кредиту, оренди, договору доручення та інших. Для подальшого розвитку лізингових відносин в аграрному секторі необхідно встановити норму права, яка б надавала можливість здійснення операцій сублізингу. Що в сою чергу дало б можливість аграрним суб'єктам отримувати додатковий прибуток від договорів оренди майна, яке передане їм у лізинг. Пропонуємо передбачити норму права для аграрних суб'єктів, яка б покладала обов'язок на лізингодавця по сплаті витрат на утримання об'єкта лізингу, пов'язані з його страхуванням, експлуатацією, технічним обслуговуванням та ремонтом, також для договору фінансового лізингу.

Література

1. Coillot. *Initiation en leasing ou Credit – bail*. P. 1969;
2. Holzer/Schonfeld. *Finanzwirtschaft liche Bedeutung und bilanz massige Behandlung von Miet – und Pachtvertragen in den USA*, Wpg 1963. S. 257;
3. Амурдуге О. Лізинг. // *Хозяйство и право*. – 1991. – № 9. – С. 46 – 52; Андриасова Л. *Лизинговый бизнес* // *Экономика и жизнь*. – 1993. – №2; Андреев П., Бобтин О., Голиков Р. *Лизинг: общая характеристика, история, применение в аграрном секторе: Уч. пособие*. – М., 1993; Чекмарева Е.Н. *Лизинговый бизнес*. – М.: «Экономика», 1994; Внукова Н.Н. *Лизинговые отношения в Украине: проблемы и перспективы* // *Український інвестиційний журнал*. – 1997. – січень; *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Проблеми розвитку лізингових відносин"* // *Український інвестиційний журнал*. – 1997. – листопад;
4. Чекмарева Е.Н. *Лизинговый бизнес*. – М. «Экономика», 1994. – С.4 – 5; Міщенко В.І., Луб'яницький О.Г., Слав'янська Н.С. *Основи лізингу: Навчальний посібник*. – 1997. С. 8 – 9; Меркелов А.Е., Шумейко В.К., Шестопал Г.С. *Акціонерні товариства. Залучення інвестицій*. – К., 1997. – С. 351; Внукова Н.Н. *Законодательно-нормативное регулирование лизинговых отношений в Украине и странах СНГ* // *Український інвестиційний журнал*. – 1997. – листопад. – С. 8 – 9;
5. Павленко Ю.И. *Развитие правового обеспечения лизинговых операций и поиск новых форм активизации инвестиционного процесса в Украине* // *Український інвестиційний журнал*. – 1999. – листопад. – С. 30 – 31;
6. Л.И. Ивин, Э.А.Карпов, О.В. Ольховников. *Лизинг в рыночной экономике*. – К.: УМКВО. – 1992. – С. 20; Х. – Й. Шпиттлер. *Практический лизинг*. – «ROSBI» *Российское общество*. – 1991. – С. 49;
7. Внукова Н.Н., Ольховников О.В. *Мир лизинга*. – Харьков: Основа, 1994. - № 4;
8. *Бизнес* № 8(475), 25 февраля 2002 г. - С. 32.

О.Зенюкова,

аспірантка

Саратовской государственной академии права,
Российская Федерация

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ЧЛЕНСТВА В СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОМ ПРОИЗВОДСТВЕННОМ КООПЕРАТИВЕ

Россия имеет богатую историю развития кооперации, начало которой положила отмена крепостного права. Во все времена перспективы развития сельского хозяйства связывались с сельскохозяйственными производственными кооперативами. Кооператив (артель) - традиционная форма свободного (добровольного) объединения граждан на началах товарищества, сотрудничества, взаимопомощи и равенства.

В настоящее время правовое положение российских сельскохозяйственных производственных кооперативов непосредственно регулируется Федеральным законом "О сельскохозяйственной кооперации" (далее - ЗоСК)¹. Сельскохозяйственный производственный кооператив определяется ЗоСК, с учетом специфики его деятельности, как организация, созданная сельскохозяйственными товаропроизводителями на основе добровольного членства для совместной производственной или иной хозяйственной деятельности, основанной на объединении их имущественных паевых взносов в целях удовлетворения материальных и иных потребностей. Нормы ЗоСК регулируют не только порядок образования и деятельности сельскохозяйственных производственных кооперативов, но и различные, возникающие между членами кооператива отношения, в том числе членские.

Необходимо отметить, что ЗоСК содержит немало пробелов, в том числе и в сфере регулирования членских отношений. Поэтому основная цель данной работы - разработка предложений, направленных на устранение неопределенности института членства в сельскохозяйственном производственном кооперативе, так как членские отношения, занимая ведущее место, являются организационной основой его создания и деятельности. Недаром в ст. 2 ЗоСК принцип добровольности членства поставлен законодателем на первое место. Объясняется это тем, что в случае его нарушения будут утрачены гарантии надлежащей реализации и всех остальных принципов. Добровольность предполагает, что лицо вступает в члены кооператива по своей воле, без воздействия со стороны кого бы то ни было. Однако содержание данного принципа нельзя сводить только к добровольному вступлению, так как каждый член кооператива вправе беспрепятственно выйти из его состава с получением причитающегося ему пая.

Важно заметить, что ЗоСК регламентирует деятельность не только сельскохозяйственных производственных, но и потребительских кооперативов, при этом зачастую смешивая нормы, касающиеся членских отношений в обеих указанных выше формах. На наш взгляд, это является недопустимым с точки зрения законодательной техники, так как приводит к путанице при практической реализации данного Закона. Поэтому необходимо четко разграничить нормы, определяющие условия и порядок приема в члены сельскохозяйственного производственного и потребительского кооперативов.

Членство представляет собой формирование сельскохозяйственного производственного кооператива его личным составом. Без него не может быть кооператива, так же, как не может быть юридических лиц других организационно-правовых форм без их участников. В то же время, институт членства характерен исключительно для кооперативной формы объединения трудовых ресурсов и капитала.

ЗоСК в ст. 13 закріплює ряд обов'язкових вимог, яким повинен відповідати претендент на вступлення в члени сільськогосподарського виробничого кооператива. Членами виробничого кооператива можуть бути громадяни Російської Федерації, досягши віку 16 років, визнаючи устав кооператива, в який вони вступають, і приймаючи особисту трудову участь в його діяльності. ЗоСК в даному визначенні нічого не говорить ще про одну обов'язковість особи, вступаючої в кооператив, а саме, про обов'язковість внести паєвий внесок в паєвий фонд кооператива. В той же час, ст. 35 ЗоСК говорить про те, що особа, вступаюча в кооператив після його державної реєстрації, сплачує обов'язковий паєвий внесок в порядку і в строки, установлені статутом кооператива. Тому, на наш погляд, умови вступлення в члени сільськогосподарського виробничого кооператива, викладені в ст. 13 ЗоСК, необхідно доповнити обов'язковістю знову вступаючої внести паєвий внесок в паєвий фонд кооператива в розмірі і в строки, передбачені статутом кооператива.

Крім того, ЗоСК говорить про те, що членами сільськогосподарського виробничого кооператива можуть бути виключно громадяни Російської Федерації. Особи без громадянства (апатриди), іноземні громадяни і юридичні особи, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, можуть бути тільки асоційованими членами. На наш погляд, ЗоСК неправильно зменшує про таку категорію, як особи з подвійним громадянством (біпатриди). Передбачається можливе надати таким особам можливість бути членами сільськогосподарських виробничих кооперативів в тому випадку, якщо одне громадянство у них російське, і якщо вони постійно проживають на території Російської Федерації.

ЗоСК ввів інститут асоційованого членства в сільськогосподарському виробничому кооперативі, але до цього часу в юридичній літературі не склалося однозначного ставлення до даного поняття. Чи буде це виправдане запозичення досвіду США, Німеччини і ряду інших країн, покаже час.

Асоційоване членство допускається в сільськогосподарському виробничому кооперативі тільки в тому випадку, якщо це вказано в його статуті. Таким чином, кооперативу надається право самостійно визначати необхідність залучення асоційованих членів і матеріальних (грошових) ресурсів в вигляді їх паєвих внесків. Це в статуті кооператива повинно бути чітко зафіксовано, передбачається чи можливість вступлення в даний кооператив в якості асоційованого члена.

Необхідно зазначити, що ЗоСК не пред'являє до асоційованим членам таких суворих вимог, як до членам кооператива. Єдиним законодавчо закріпленим умовою, якою вони повинні виконати - внести паєвий внесок, який дає їм право на отримання дивідендів від діяльності кооператива. В той же час, асоційовані члени позбавлені права голосу при прийнятті рішень на загальному зборі кооператива за винятком випадків, коли в статуті вносяться зміни, пов'язані з умовами їх членства і коли вони є працівниками даного кооператива.

ЗоСК регламентує певний порядок прийому в члени сільськогосподарського виробничого кооператива, який є єдиним як для членів, так і для асоційованих членів. Спочатку претендент подає в правління кооператива заяву з проханням прийняти його в члени кооператива. ЗоСК нічого не говорить про форму заяви, хоча, на наш погляд, найбільш прийнятним є письмений формат. Спочатково дана заява розглядається правлінням кооператива. Ст. 15 ЗоСК закріплює, що рішення правління про прийом нового члена підлягає затвердженню наглядовим комітетом кооператива, а при його відсутності - загальною збором. Однак правління може прийняти рішення прийняти дану особу в члени кооператива або відмовити їй в прийомі. А так як остаточне рішення про прийом в члени кооператива належить виключно компетенції загальному зборю, то, незалежно від прийнятого рішення і від свого ставлення до кандидату в члени кооператива, правління повинно передати свій вердикт на затвердження наглядового комітету (в тому випадку, якщо він створений в даному кооперативі), а потім і загальному зборю. Тому норма ст. 15 слід сформулювати наступним чином: рішення правління кооператива про прийом нового члена або про відмову в прийомі підлягає затвердженню наглядовим комітетом (в тому випадку, якщо він створений в даному кооперативі), а потім загальному зборю. Мотивоване рішення про відмову повинно бути повідомлено заявнику в письмений формат. Наступному надається право оскаржити дане рішення на загальному зборі членів кооператива. Крім того, заявник, після усунення причин відмови, може знову подати заяву про прийом в сільськогосподарський виробничий кооператив.

¹ См.: Федеральний закон "О сільськогосподарській кооперації" від 8.12.1995 (з змінами і доповненнями від 7.03.1997, 18.02.1999) // СЗ РФ, 1995, № 50, ст. 4870; 1997, № 10, ст. 1120; 1999, № 8, ст. 973.

Р. Кірін,
*аспірант Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка, кандидат технічних наук*

ПРОМИСЛОВА ТА ДОСЛІДНО-ПРОМИСЛОВА РОЗРОБКА РКК¹: РОЗМЕЖУВАННЯ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ

Статус об'єкта права власності Українського народу, яким, серед інших природних ресурсів, володіють і надра, вимагає їх ефективного правового охорони. На жаль, слід констатувати, що не завжди виключно народна власність використовується в межах закону, внаслідок наявності як суб'єктивних так і об'єктивних причин.

Актуальність дослідження, що проведено, підтверджується відсутністю не тільки науково-практичних робіт, а й тривалий час - нормативно-правових актів із розмежування окремих видів надрокористування, закріплених Кодексом України про надра (КпН).

Такий стан питання висвітлює поширення безконтрольного видобування та реалізації корисних копалин загальнодержавного значення (ЗДЗ) в промислових обсягах під прикриттям дослідно-промислової розробки (ДПР) РКК.

Ст.14 КпН серед інших виділяє два основних види користування надрами:

- 1) геологічне вивчення надр, в тому числі ДПР РКК ЗДЗ;
- 2) видобування корисних копалин.

Головною об'єднуючою ознакою, за якою ці два види надрокористування можуть бути кваліфіковані як такі, що мають однаковий правовий режим, є наявність в них обох такого юридично значущого технологічного процесу, як видобування корисних копалин.